

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 207/02-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. novembra 2002 prerokoval sťažnosť JUDr. I. B., bytom B., zastúpeného advokátom JUDr. M. H., B., vo veci porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nečinnosťou Rady sudcov Slovenskej republiky vo veci rozhodovania o zrušení alebo potvrdení rozhodnutia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. Spr 35/02 z 20. februára 2002, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. I. B. o d m i e t a z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 22. mája 2002 doručené podanie JUDr. I. B. (ďalej len „sťažovateľ“), bytom B., zastúpeného advokátom JUDr. M. H., B., označené ako „Sťažnosť podľa čl. 127 Ústavy SR proti zásahu Rady sudcov Slovenskej republiky, ktorým boli porušené základné práva a slobody sťažovateľa“. Z jeho obsahu vyplynulo, že predseda Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) svojím rozhodnutím č. Spr 35/02 z 20. februára 2002 rozhodol o tom, že v zmysle čl. 148 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s § 22

ods. 1 a ods. 2 písm. b) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich sťažovateľovi dočasne pozastavil výkon funkcie sudcu s účinnosťou od 20. februára 2002.

Sťažovateľ ďalej uviedol:

«I. Vzhľadom na skutočnosť, že vyššie uvedené rozhodnutie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. februára 2002 som nepovažoval a ani v súčasnosti nepovažujem za vecne správne, dňa 27. 2. 2002 som adresoval Rade sudcov Slovenskej republiky podanie, obsahom ktorého je môj návrh na začatie konania smerujúceho jednak k preskúmaniu uvedeného rozhodnutia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako aj k následnému zrušeniu tohto rozhodnutia. Súčasťou môjho podania zo dňa 27. 2. 2002 je aj obsiahle odôvodnenie môjho návrhu zrušiť uvedené rozhodnutie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, pričom skutočnosti nachádzajúce sa v tomto odôvodnení sú podľa môjho názoru spôsobilé spochybníť vecnú správnosť rozhodnutia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. februára 2002. ...

Do dňa podania tejto ústavnej sťažnosti mi nebolo doručené rozhodnutie Rady sudcov Slovenskej republiky vo veci prípadného zrušenia vyššie uvedeného rozhodnutia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. 2. 2002 o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu. Podľa mne dostupných informácií, do dňa podania tejto ústavnej sťažnosti sa Rada sudcov Slovenskej republiky vôbec nezaoberala mojim návrhom zo dňa 27. 2. 2002 a dokonca ani len nezačala konanie smerujúce k vydaniu rozhodnutia o zrušení alebo nezrušení vyššie uvedeného rozhodnutia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. 2. 2002.

II. Nadväzujúc na skutočnosti uvedené vyššie v tejto ústavnej sťažnosti, poukazujem na obsah ustanovenia § 22 ods. 3 druhá veta Zákona o Sudcoch a Prísediacich, podľa ktorého: rozhodnutie o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu, vydané predsedom najvyššieho súdu podľa ustanovenia § 22 ods. 1 a 2 Zákona o Sudcoch a Prísediacich, „môže Rada sudcov Slovenskej republiky do 30 dní od jeho oznámenia zrušiť“. Vzhľadom na obsah citovaného ustanovenia Zákona o Sudcoch a Prísediacich je možné vyvodíť záver, že svoje podanie zo dňa 27. 2. 2002, v ktorom navrhujem preskúmať a následne zrušiť rozhodnutie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. Spr 35/01 (správne má byť uvedené v celom podaní ako č. Spr 35/02) zo dňa 20. februára 2002, som adresoval tomu

orgánu, ktorý je príslušný posudzovať vecnú správnosť uvedeného rozhodnutia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a ktorý má zákonom vymedzené právo zrušiť vyššie uvedené rozhodnutie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky do 30 dní od jeho oznámenia.

Interpretujúc ustanovenie § 22 ods. 3 Zákona o Sudcoch a Prísediacich prostredníctvom gramatického výkladu, a to v spojitosti s interpretáciou článku 2 ods. 2 Ústavy SR, je možné zároveň vyvodiť záver, že ak by aj Rada sudcov Slovenskej republiky nepovažovala v konkrétnom prípade rozhodnutie o dočasnom pozastavení výkonu funkcie za vecne správne rozhodnutie, márnym uplynutím zákonom stanovenej 30-dňovej lehoty zaniká jej právo zrušiť predmetné rozhodnutie o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu.

III. Obsah môjho návrhu zo dňa 27. 2. 2002 (ktorý uvádzam v prílohe tejto sťažnosti ako jeden z dôkazov) naznačuje, že Rade sudcov Slovenskej republiky som oznámil viaceré skutočnosti, ktoré spochybňujú vecnú správnosť rozhodnutia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. Spr 35/01 z 20. februára 2002, a odôvodňujú preto môj návrh na zrušenie uvedeného rozhodnutia. Poukazujúc na dátum, kedy bolo moje podanie odovzdané na doručenie Rade sudcov Slovenskej republiky (27. 2. 2002), tieto právne významné skutočnosti pre posúdenie prípadu, uvedené v tomto mojom podaní, sa dostali do sféry dispozície Rady sudcov Slovenskej republiky pravdepodobne nie neskôr ako v 10. deň plynutia 30-dňovej lehoty, v rámci ktorej Rada sudcov Slovenskej republiky mohla zrušiť rozhodnutie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. Spr 35/01 z 20. februára 2002 (aplikujúc ustanovenie § 22 Zákona o Sudcoch a Prísediacich).

Ak Rada sudcov Slovenskej republiky počas plynutia zostávajúcich približne 20 dní tridsaťdňovej lehoty stanovenej v § 22 ods. 3 Zákona o Sudcoch a Prísediacich:

- (i) nielenže nerozhodla o zrušení prípadne o nezrušení rozhodnutia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. Spr 35/01 z 20. februára 2002 (čo predpokladám vzhľadom na absenciu doručenia takéhoto rozhodnutia),*
- (ii) no konanie smerujúce k vydaniu rozhodnutia o zrušení alebo o nezrušení citovaného rozhodnutia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky Rada sudcov Slovenskej republiky v danom období ani len nezačala (čo predpokladám vzhľadom na obsah mne dostupných informácií),*

som toho názoru, že takouto právne nezdôvodniteľnou nečinnosťou Rady sudcov Slovenskej republiky boli porušené viaceré z mojich základných práv a slobôd, zakotvených v siedmom oddieli druhej hlavy Ústavy Slovenskej republiky, ktorý upravuje právo na súdnu a inú právnu ochranu.

IV. Vychádzam z predpokladu, že Ústava Slovenskej republiky nemá za úlohu zaručiť práva teoretické a iluzórne, ale naopak, má garantovať práva praktické a účinné. Som preto toho názoru, že právo zaručené článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čiže právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky, nezahŕňa iba možnosť predložiť svoju vec súdu na rozhodnutie, no k dôležitým prvkom právnej ochrany zaručenej citovaným ustanovením Ústavy SR patrí aj právo na rozhodnutie veci, a to pred príslušným orgánom Slovenskej republiky, ktorý má byť zároveň orgánom nezávislým a nestranným.

Výsledkom vyššie opísanej právne nezdôvodniteľnej nečinnosti Rady sudcov Slovenskej republiky bolo márne uplynutie 30-dňovej lehoty stanovenej v § 22 ods. 3 Zákona o Sudcoch a Prísediacich, v dôsledku čoho zaniklo nielen právo Rady sudcov Slovenskej republiky zrušiť predmetné rozhodnutie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o dočasnom pozastavení výkonu funkcie sudcu zo dňa 20. 2. 2002, no v dôsledku čoho zaniklo aj moje právo na vydanie meritórneho rozhodnutia vo veci zrušenia alebo nezrušenia citovaného rozhodnutia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Vyššie opísaná nečinnosť Rady sudcov Slovenskej republiky... je preto podľa môjho názoru zásahom, ktorým bolo porušené moje základné právo zakotvené v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, a to právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom orgáne Slovenskej republiky.

V. Podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky má každý právo na to, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Som toho názoru, že charakter veci, ktorá mala byť prejednávaná Radou sudcov Slovenskej republiky (posúdenie vecnej správnosti rozhodnutia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. Spr 35/01 z 20. februára 2002) nenaznačoval vyššiu mieru zložitosti tejto právnej veci. Poukazujúc na obsah môjho návrhu zo dňa 27. 2. 2002 adresovaného

Rade sudcov Slovenskej republiky (ktorý predkladám v prílohe ako jeden z dôkazov), mám za to, že v danej právnej veci som s Radou sudcov Slovenskej republiky aktívne spolupracoval. Vzhľadom na tieto skutočnosti sa domnievam, že boli vytvorené všetky predpoklady k tomu, aby počas plynutia 30-dňovej lehoty stanovenej v § 22 ods. 3 Zákona o Sudcoch a Prísediacich Rada sudcov Slovenskej republiky jednoducho mohla rozhodovať a aby následne aj rozhodla o zrušení alebo nezrušení rozhodnutia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. Spr 35/01 z 20. februára 2002. Ak napriek týmto okolnostiam prípadu uplynula 30-dňová lehota márne, som toho názoru, že vyššie opísaná nečinnosť Rady sudcov Slovenskej republiky vo veci rozhodovania o zrušení alebo nezrušení rozhodnutia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. Spr 35/01 z 20. februára 2002 je zároveň zásahom, ktorým bolo porušené aj moje základné právo podľa ustanovenia článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, a to právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

Domnievam sa zároveň, že opísaná nečinnosť Rady sudcov Slovenskej republiky vo veci rozhodovania o zrušení alebo nezrušení rozhodnutia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. Spr 35/01 z 20. februára 2002 je zároveň zásahom, ktorým bolo porušené aj ďalšie moje základné právo podľa ustanovenia článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, a to právo na verejné prerokovanie mojej veci.

VI. Som toho názoru, že vec, ktorá je predmetom tohto návrhu, je možné považovať za naliehavú v zmysle ustanovenia § 26 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (v ďalšom aj len „Zákon o Organizácii Ústavného súdu SR“).»

Sťažovateľ svoj návrh uvedený pod bodom VI odôvodnil tým, že uvedené rozhodnutie predsedu najvyššieho súdu trpí podstatnými právnymi vadami, že bolo vydané na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu veci, že ho nepovažuje za vecne správne a že spôsobilo viaceré závažné právne dôsledky, ktoré majú negatívny dopad na sťažovateľa a jeho rodinu.

So zreteľom na uvedené skutočnosti sťažovateľ žiadal, „aby Ústavný súd Slovenskej republiky využil právo podľa § 26 Zákona o Organizácii Ústavného Súdu a zaradil vec, ktorej sa táto ústavná sťažnosť týka, prednostne na prerokovanie.

VII. Som toho názoru, že vydanie vyššie uvedeného rozhodnutia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. Spr 35/01 z 20. februára 2002 (ktoré ako uvádzam v texte vyššie trpí viacerými právnymi vadami) je neoprávneným zásahom, ktorý bol nielenže objektívne spôsobilý vyvolať nemajetkovú ujmu na mojich zákonom chránených osobnostných právach, ale túto nemajetkovú ujmu aj skutočne vyvolal.

Skutočnosti uvedené v texte vyššie pod bodom VI. tejto ústavnej sťažnosti naznačujú, že v čase bezprostredne po vydaní a následnej medializácii tohto rozhodnutia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky som bol konfrontovaný opakovane s prejavmi nepriazne a osočovania a to v stupňujúcej sa intenzite a v rôznych sférach života, pričom medzi mojimi kolegami sa navyše začal objavovať názor, že svoju funkciu som mohol vykonávať spôsobom nezlučiteľným so základnými zásadami výkonu súdnictva. Vzhľadom charakter tohto neoprávneného zásahu do mojich zákonom chránených osobnostných práv, ako aj vzhľadom k povahe, intenzite, trvaniu a šírke okruhu pôsobenia nepriaznivého dôsledku tohto neoprávneného zásahu, považujem za preukázané, že mi vznikla kvalifikovaná ujma na mojich zákonom chránených osobnostných právach, spočívajúca v tom, že bola v značnej miere znížená profesionálna česť, dôstojnosť a vážnosť mojej osoby v spoločnosti. Považujem preto za preukázané, že mi vzniklo právo žiadať finančné zadosťučinenie ako náhradu vzniknutej nemajetkovej ujmy.

VIII. Z dôvodov uvedených v časti VI. vyššie tejto sťažnosti zároveň žiadam, aby Ústavný súd Slovenskej republiky využil právo podľa § 52 Zákona o Organizácii Ústavného Súdu a rozhodol o dočasnom opatrení, ktorým odloží vykonateľnosť rozhodnutia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. Spr 35/01 z 20. februára 2002.

Príčinou vzniku právnych dôsledkom vymenovaných pod bodom VI. vyššie tejto ústavnej sťažnosti, ktoré sú nepriaznivé tak pre mňa ako aj pre moju rodinu (a ktorými sú jednak: nemožnosť výkonu funkcie sudcu; ako aj: vznik neoprávneného zásahu do mojich zákonom chránených osobnostných práv; a v neposlednom rade aj: vznik nepriaznivej ekonomickej situácie mňa a mojej rodiny) je totiž práve a výlučne vydanie vyššie uvedeného rozhodnutia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré síce trpí podstatnými právnymi vadami odôvodňujúcimi záujem na zrušení tohto rozhodnutia, no ktoré v súčasnosti nie je možné zrušiť v dôsledku vyššie opísanej nečinnosti Rady Sudcov Slovenskej republiky. Pokračovaním vo výkone tohto rozhodnutia predsedu Najvyššieho

súdu Slovenskej republiky sa pôsobenie nepriaznivých dôsledkov vydania tohto rozhodnutia výrazne stupňuje. “

Napokon sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd jeho sťažnosti vyhovel, a navrhol, aby vydal tento nález:

„Nečinnosťou Rady sudcov Slovenskej republiky vo veci rozhodovania o zrušení alebo nezrušení rozhodnutia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. Spr 35/01 z 20. februára 2002 boli porušené tieto základné práva sťažovateľa:

- (i) právo domáhať sa zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky, podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky,*
- (ii) právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky,*
- (iii) právo na verejné prerokovanie veci, podľa ustanovenia článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.*

Ako náhradu vzniknutej nemajetkovej ujmy priznáva Ústavný súd Slovenskej republiky sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1.000.000, - Sk, (slovom: jeden milión Slovenských korún).

Vec preskúmania rozhodnutia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. Spr 35/01 z 20. februára 2002 sa vracia Rade sudcov Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

Rada sudcov Slovenskej republiky je povinná nahradiť sťažovateľovi vzniknuté trovy konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky v plnej výške do 15 dní odo dňa vyhlásenia nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky. “

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy od 1. januára 2002 oprávnený konať o sťažnostiach, ktorými fyzické osoby alebo právnické osoby namietajú porušenie svojich základných práv a slobôd upravených v ústave, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Podmienky konania ústavného súdu o sťažnostiach upravujú ustanovenia § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Ústavný súd preto podľa § 25 ods. 1 citovaného zákona predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa jeho § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde (vrátane toho, či je daná právomoc ústavného súdu).

Z obsahu sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy nečinnosťou Rady sudcov Slovenskej republiky vo veci rozhodovania o zrušení rozhodnutia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. Spr 35/02 z 20. februára 2002 o dočasnom pozastavení funkcie sudcu.

Tak ako už bolo uvedené, základným predpokladom na vznik právomoci ústavného súdu v konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je to, aby o ochrane namietaného porušenia základného práva alebo slobody nerozhodoval iný súd. Citovaný článok ústavy mieri na súd, ktorý v súlade so všeobecnou právomocou podľa čl. 142 ústavy má aj zákonom vymedzenú právomoc konať.

Ústavný súd pri svojom rozhodovaní v predmetnej veci vychádzal z toho, že Rada sudcov Slovenskej republiky bola do dňa ustanovenia všetkých členov Súdnej rady Slovenskej republiky podľa zákona č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade Slovenskej republiky

a o zmene a doplnení niektorých zákonov v zmysle § 58a ods. 1 zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov koordináčnym orgánom sudcovských rád a súčasne orgánom zúčastňujúcim sa na výkone štátnej správy súdov (ktorý je súčasťou výkonu verejnej správy) v rozsahu a spôsobom vymedzeným zákonom. Súčasťou tohto výkonu bolo aj rozhodovanie o zrušení dočasného pozastavenia výkonu funkcie sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, o ktorom rozhodoval a v danom prípade aj rozhodol v zmysle § 22 ods. 2 písm. b) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov predseda najvyššieho súdu.

Každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá sa cíti poškodená rozhodnutím, postupom alebo nečinnosťou akéhokoľvek orgánu verejnej správy, ktorý rozhoduje o jej právach, povinnostiach a oprávnených záujmoch, sa môže domáhať nápravy aj prostredníctvom správneho súdu, ktorý preskúma zákonnosť napadnutého rozhodnutia alebo zákonnosť postupu, resp. nečinnosť orgánu, ktorý mal vo veci rozhodnúť, ak preskúmanie týchto rozhodnutí, postupov alebo nečinnosti nie je vylúčené.

V zmysle platnej právnej úpravy vo veci sťažovateľa nie je vylúčená právomoc správneho súdu v zmysle § 244 ods. 1 až 3 Občianskeho súdneho poriadku, ktorá sa v súlade s novelou tohto zákona (zákonom č. 501/2001 Z. z. s účinnosťou od 1. januára 2002) vzťahuje aj na nečinnosť orgánov verejnej správy. Všeobecný súd (správny súd) mal teda v uvedenom prípade zákonom vymedzenú právomoc konať o ochrane základného práva sťažovateľa na verejné prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, porušenie ktorého sťažovateľ vo svojej sťažnosti namieta. Z podania sťažovateľa nevyplývalo, že by sa bol uchádzal o takúto ochranu svojho základného práva.

Ústavný súd nie je oprávnený a povinný poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými dovolenými a Občianskym súdnym poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi (podobne napr. I. ÚS 85/97, II. ÚS 35/02, II. ÚS 78/02). Ak všeobecný súd v súlade so všeobecnou právomocou podľa čl. 142 ods. 1 ústavy má aj zákonom vymedzenú právomoc

konať o ochrane konkrétneho základného práva alebo slobody, ústavný súd nie je zásadne oprávnený prijať sťažnosť na ďalšie konanie. Prijatiu takej sťažnosti bráni princíp subsidiarity vo vzťahu k právomoci ústavného súdu vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 54/02).

Keďže sťažovateľ požiadal ústavný súd o ochranu základných práv a slobôd bez toho, aby najskôr využil účinné právne prostriedky uplatnenia a ochrany svojich základných práv v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd po predbežnom predbežnom prerokovaní odmietol jeho sťažnosť podľa § 25 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

Vzhľadom na uvedený výrok sa ústavný súd už nezaoberal zvyšnou časťou sťažnosti sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2002